

Journal Homepage: [-www.journalijar.com](http://www.journalijar.com)

INTERNATIONAL JOURNAL OF ADVANCED RESEARCH (IJAR)

Article DOI:10.21474/IJAR01/11428
DOI URL: <http://dx.doi.org/10.21474/IJAR01/11428>

RESEARCH ARTICLE

MIKAKATI YA KIMAZUNGUMZO KATIKA UUMBAJI WA UJINSIA MIONGONI MWA WAZULUFU NCHINI KENYA

Raphael M. Gacheiya¹, Furaha Chai² and Catherine W. Kitetu³

1. Mhadhiri, Idara ya Fasihi, Lugha na Isimu, Chuo Kikuu cha Egerton, Njoro, Kenya.
2. Associate Professor of Swahili Linguistics, Idara ya Lugha, Isimu na Fasihi, Chuo Kikuu cha Pwani, Kilifi, Kenya.
3. Associate Professor of Linguistics, Idara ya Fasihi, Lugha na Isimu, Chuo Kikuu cha Egerton, Njoro Kenya.

Manuscript Info

Manuscript History

Received: 28 May 2020
Final Accepted: 30 June 2020
Published: July 2020

Key words:-

Wazulufu, Ujinsia, Utamaduni, Mikakati
Ya Kimazungumzo, Utambulisho

Abstract

Utu uzima katika jamii nyingi za Kiafrika huhusishwa na uhuru wa kushiriki mahusiano anuwai ya kijamii. Utamaduni, matumizi ya lugha na miktadha ya kijamii huwa na nafasi muhimu katika kuelewa na kuthibiti mahusiano hayo. Licha ya uthibiti wa kijamii uliopo, mabadiliko ya kijamii (kiuchumi, kisiasa na kitamaduni) yamesababisha kuasiwa kwa tamaduni na kubadili mkondo wa mahusiano ya kijamii. Katika jitihada na ari ya kutafuta utambulisho na nafasi yao katika jamii, imetambuliwa idadi kubwa ya wazulufu hushiriki ngono za mapema. Lugha kama kipengele cha utambulisho ni muhimu katika kuelewa ulimwengu wa wazulufu. Makala haya ni uchanganuzi wa kiisimu wa uumbaji wa ujinsia kimazungumzo miongoni mwa wazulufu. Kupitia nadharia ya Uchanganuzi Hakiki wa Usemi hususan muundo msingi wa van Dijk, makala haya yanatathmini mikakati mbali mbali ya kimazungumzo katika uumbaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu. Data ilikusanywa kupitia mijadala katika vikundi kiini. Kwa kutumia uchanganuzi wa yaliyomo, ilitambuliwa kuwa uumbaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu hutawaliwa na mikakati ya ukina, urejelezi wa mamlaka, uainishaji, kitasfida, kisitiari, kitakwimu na kupiga chuku. Mikakati hii ya kimazungumzo hutumika kunyanyapaisha itikadi ya ubikira na kuhalalisha tabia za kujamiana miongoni mwa wazulufu.

Copy Right, IJAR, 2020.. All rights reserved.

Utangulizi:-

Wazulufu wanatambuliwa kama vijana wa umri wa kati ya miaka 10-19. Takwimu kuhusiana na kujamiana kwa wazulufu na athari zake kote ulimwengu zi wazi. Kwa mujibu wa World Health Organization 2011, visa vya kushiriki ngono za mapema baina ya wazulufu vimeripotiwa kuongezeka ulimwenguni kote kwa zaidi ya asilimia 45. Ugunduzi huu si swala geni nchini Kenya hususan miongoni mwa wazulufu walio shuleni. Kwa mfano, kulingana na ripoti ya Kenya Demographic Survey 2014, asilimia kumi na nane ya wazulufu walio kati ya miaka 15-19 wamemejifungua au ni wajaawazito.

Kulingana na Kenya Statistics, Population Reference Bureau (2008) wasichana 13,000 huacha shule kila mwaka kutokana na ujauzito na serikali hupoteza takriban Shilingi milioni 60 kila mwaka. Tafiti kama hizo na nyingine

Corresponding Author:- Raphael, M. Gacheiya

Address:- Dkt. Raphael M. Gacheiya, Mhadhiri katika Idara ya Fasihi, Lugha na Isimu, Chuo Kikuu cha Egerton, Njoro, Kenya. rgacheiya@egerton.ac.ke

katika Afrika Kusini mwa Sahara zimethibitisha ongezeko hili la ngono za mapema baina ya wazulufu pamoja na athari zake kama vile: mimba zisizopangwa, uavyaji mimba na maambukizi ya zinaa. Athari hizi kwa kiwango kikubwa huhatarisha afya na maisha ya wazulufu. Kutokana na hali hii ujinsia wa wazulufu ni swala kuu la kiafya na kijamii nchini Kenya ambapo asilimia 26 ya jumuiya nzima ni wazulufu. Bunge la kitaifa nchini Kenya limepiga hatua ya kutaka swala la ujinsia kujadiliwa kitaifa na hata kufunzwa shuleni. Makala haya yanatathmini mikakati ya kimazungumzo katika uumbaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu.

Ujinsia, Wazulufu Na Lugha:

Mojawapo ya itikadi na mila za kijamii ni ujinsia ambamo huwepo maswala mengine kama vile ubikira na kujihini. Kulingana na Izugbara (2005), ujinsia wa wazulufu na mikitadha ya kijamii ya usawiri na uumbaji wa ujinsia wao kimazungumzo na kitabia ni swala ambalo limepata kani miaka ya hivi karibuni. Katika Afrika Kusini mwa Sahara, imetambuliwa kuwa kama ilivyo katika bara nyingine, wazulufu wanajihusisha na vitendo vya ujinsia mapema. Kulingana na utafiti uliofanyika miongoni mwa wanafunzi wa vyuo vikuu ilibainika kuwa, ili kufanikiwa katika kukabiliana na janga la UKIMWI, washika dau hawana budi kuzingatia lugha ya walengwa (Ogechi, 2005). Utafiti wa Renne (2000), umeonyesha kuwa mabadiliko ya kisiasa, kiuchumi na kijamii yameathiri pakubwa msimamo wa vijana kuhusu ujinsia wao. Weinstein & Rosen (1991), wanadai kuwa swala moja kuu katika ukuaji na utambulisho wa wazulufu ni uumbaji wa ujinsia. Wanazidi kudai kuwa wakati wa uzulufu, ukomavu wa ujinsia huandamana na ashiki na hamu kubwa ya kujamiana. Kutokana na hilo, wazulufu hutumia muda wao kuzungumza kuhusu dhana mbali mbali zinazohusiana na ujinsia na kubadilishana mawazo (Rice, 2001). Ward (2004), anaunga kauli hizo mkono kwa kudai kuwa mazungumzo hayo ni namna ya wazulufu kuuumba na kuthibiti hisia zao zinazohusiana na ujinsia.

Nadharia:

Massamba (2009), anafasiri nadharia kama taratibu, kanuni na misingi ambayo imefanyiwa utafiti na imejengwa katika muundo wa kimawazo kwa madhumuni ya kutumiwa kama kielelezo cha kuelezea jambo. Kwa msingi huu, utafiti huu uliongozwa na nadharia ya Uchanganuzi Hakiki wa Usemi (UHU) hususan muundo msingi ulioasisiwa na van Djik mwaka wa 2005.

Uchanganuzi hakiki wa usemi ni mkabala wa kisasa katika utafiti wa lugha na usemi. Hufasiriwa kama utathmini wa jinsi jamii-lugha hutumia lugha. Hutambulisha dhana za kiisimu zinazobainisha tanzu tofauti na pia vipengele vya kijamii na kitamaduni vinavyosaidia katika ufasiri na uelewa wa matini mbali mbali na aina tofauti tofauti za mazungumzo. Wazo la kati kuhusu uchanganuzi hakiki wa usemi ni ukweli kwamba lugha ni zao la jamii. Pia, huzalisha imani na thamani za jamii ambamo lugha hutumika. Aidha wasomaji au wasikilizaji ni wapokezi hai (Wodak, 2007). Wananadharia hii wanashikilia kuwa raslimali kuu ya uchanganuzi katika UHU ni matini.

Halliday (1985) anasema kuwa sifa za kileksia na kisarufi za matini huwa na majukumu yafuatayo: kuuwakilisha na kuusawiri ulimwengu halisi na wa kijamii; kuumba na kuathiri mahusiano ya kijamii. Zaidi ya kufafanua makisio ya kijamii yanayoelezwa katika muundo pana wa matini, uchanganuzi waweza pia kufafanua chaguo fulani la kileksia kama vile maneno, majina na uwakilishaji wa kisarufi wa udharura na utendaji. UHU huchunguza na kuchanganua matini kutambulisha vyanzo vya kimazungumzo vya mamlaka, utawala, utabaka na upendelevu na jinsi vyanzo hivi huanzishwa, kudumishwa, kuzuliwa upya na kuumbuliwa katika miktadha ya kijamii, kisiasa na kihistoria (van-Djik, 1993).

Fairclough, (2001) na (2003), aliorodhesha mihimili minane ya UHU. Kwa matilaba ya utafiti huu mhimili unaosisitiza kwamba UHU hushughulikia matatizo ya kijamii ni wa kati kwani swala lililoshughulikiwa ni tatizo la kijamii. Kwa kuangazia mhimili kuwa usemi hutekeleza kazi ya kiitikadi, katika utafiti huu inachukuliwa kuwa kujihini kushiriki au kutoshiriki ngono za awali ni swala la kiitikadi. Aidha ni bayana kuwa usemi katika mazungumzo ni tendo la kijamii. Kauli hii ni muhimu hususan kwa kuzingatia maoni ya Fairclough, kuhusu UHU kwamba UHU huonyesha kwa nini mzungumzaji au mwandishi, miongoni mwa miundo na mitindo ya lugha huchagua maumbo au mitindo fulani (Fairclough, 2003). Uchanganuzi katika makala haya ni wa kimaelezo na kifafanuzi kulingana na mhimili wa saba. van Djik (2006), anashikilia kuwa matini haitumiki tu kufahamisha bali pia hutumika kuumba ukweli kutegemea itikadi na msimamo wa muhusika. Basi kulingana naye mhimili mmoja wa UHU ni kubainisha mikakati ya uzungumzi ambayo hutumika kuumba au kudumisha itikadi na upendelevu katika miktadha mbali mbali. Kwa mujibu wa van Djik (2011) itikadi ni mwelekeo ambao watu au kundi fulani hushikilia kuhusu maswala fulani. Kwa minajili ya madhumuni ya makala haya muundo msingi wa van Djik (2005) ulitwaliwa.

Mbinu Za Utafiti:

Utafiti wa makala haya ulichukua mfumo wa kimaielezo na ulikuwa wa nyanjani. Data ilikuwa ni tunukuzi zilizotokana na mazungumzo yaliyorekodiwa kutoka kwa vikao vya mijadala katika vikundi viini vilivyoendelezwa katika shule tatu za upili katika jimbo la Nakuru nchini Kenya. Shule hizi ziliteuliwa kimakusudi. Jumla ya vikundi viini 12 vilitekelezwa. Washiriki 104 walichaguliwa katika kila shule kupitia mfumo teuzi wa kinasibu wa kitarakilishi.

Jedwali 1:- Jedwali la Uteuzi wa wasailiwa wa Vikundi Viini.

Aina ya Shule		Kdt 1	Kdt 2	Kdt 3	Kdt 4	JUMLA	
Wavulana pekee	Bweni	10	10	8	8	36	
Wasichana pekee	Bweni	10	10	8	8	36	
Mseto	Mchana	W _v	4	4	4	4	16
		W _s	4	4	4	4	16
JUMLA		28	28	24	24	104	

Kila mshiriki alipewa kodi ya siri ya kumtambulisha ambayo kila alipotaka kuchangia aliinyosha ili kupewa nafasi ya kuzungumza. Muundo wa vikundi viini ulihusisha mwelekezi, mnasa picha na sauti na washiriki walioketi katika mviringo. Bali na vikundi viini, baada ya vikundi viini kila mmoja wa wasailiwa aliulizwa kuandika istilahi zote azijuazo hutumika miongoni mwao kuuwasilisha ujinsia.

Matokeo na Mjadala:-

Katika utafiti wa makala haya, ilitambuliwa kuwa, uumbaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu hutawaliwa na mikakati saba muhimu ifuatavyo:

1. Mkakati wa ukinau ambapo msemaji husema au huwasilisha kimazungumzo kitu chanya kwanza, na kisha anakataa au kukinau kwa kutumia neno fulani kama vile lakini, ila nia ikiwa ni kudumisha tahayuri na nafsi chanya.
2. Mkakati wa mamlaka ambapo mtumizi lugha hurejelea watu mashuhuri au walio mamlakani ili kuyapa ayasemayo mashiko. Lengo kuu la mkakati huu kama ilivyobainika huwa ni kuhalalisha jambo husika.
3. Mkakati wa uainishaji ambapo wazulufu kwa kujua au pasi kujua kama ilivyo katika jamii pana hujiweka katika makundi au kujitambua kama wanachama wa kundi fulani. Mintarafu ya utafiti huu kuhusu ujinsia, ilibainika mgao wazi wa "sisi" na "wao" kuhusu kuwa bikira na kutokuwa bikira. Kulikuwa na uchanya na uhasi wa kiainishi. Walio bikira wanawaona wasio bikira kwa namna hasi. Ni wakosefu wa maadili. Walio vunjia ubikira nao wanawaona waliobikira kama wanafiki, wachoyo, washamba na wasio na weledi wa maisha. Ni waoga.
4. Mkakati wa kitasfida. Mkakati huu ni muhimu katika kutimiza kaida za kijamii katika mawasiliano na kudumisha kanuni za unyenyekevu katika mawasiliano. Aidha udumishaji wa tahayuri. Hutumika kupunguza ukali wa yasiyosemeka au kutamkika hadharani swala linalompa mzulufu nafasi ya kuzungumzia maswala nyeti katika jamii. Aidha mkakati huu unatumika kwa ajili ya kuwatala kwa hila wahusika.
5. Mkakati wa kisitiari unaouumba na kuunda mtazamo wa mtumizi lugha pamoja na uelewa wake na hivyo kusababisha muundo msingi ambao kwao tajriba zake hufasirika na kupewa maana. Ufasiri wa ujinsia miongoni mwa wazulufu imebainika huathiriwa na stiazi wazitumiazo na hivyo kuaathiri maamuzi yao kuhusu ujinsia.
6. Mkakati wa kitakwimu unaotumika kwa ajili ya kukuza kuaminika kwa kisemwacho kupitia takwimu au utumizi wa idadi bainifu na idadi jumlishi pamoja na asilimia zinazoashiria utekelezaji au ushiriki na uhusika katika swala rejelewa. Huu mkakati kama ilivyo kwa mkakati wa mamlaka, hutumika kuhalalisha jambo. Hii ni hali muhimu kwa wazulufu ili kuonyesha kuwa matendo yao ya kijinsia yapo katika upeo wa yanayokubalika.
7. Mkakati wa kupiga chuku ambao ni mkakati wa kisemantiki unaokoleza maana na hukuzwa na mikakati mingine kama vile mkakati wa kisitiari na kitasfida. Huu ni mkakati maarufu katika urejelezi wa matokeo, kuwa na kutokuwa bikira.

Mikakati ya Kimazungumzo:

Mfumo wa kichanganuzi uliotumika katika kutalii lengo hili la utafiti ulikuwa wa van Dijk (2006). Katika mfumo huo, van Dijk anafafanua mikakati 27 ya kiitikadi ambapo kuna makundi mawili: usafidi na uaibishaji. Ugavi huu ni muhimu katika kutekeleza mikakati wa msingi wa 'usawiri chanya wa mtu binafsi na usawiri hasi wa wengine. Mgao wa usawiri chanya kama anavyoeleza van Dijk ni tukio la kiitikadi ambalo hutumiwa kujisawiri kuwa bora zaidi kuliko wengine; ule wa pili ni usawiri wa wengine kama duni au dhaifu. Hushusha hadhi na heshima. Mintarafu ya maelezo haya mikakati saba ya kimazungumzo ilidhihirika katika mazungumzo ya wazulufu kuhusu ujinsia.

Mkakati wa Ukinai:

Mkakati huu unafafanua njia ambayo kwayo msemaji husema au huwasilisha kimazungumzo kitu chanya kwanza, na kisha anakinai kwa kutumia neno mahususi kama vile lakini, ila na kadhalika kama ilivyobainishwa katika tafiti za van Djik (2006a), van Djik (2006b) na Van Leeuwen (2007). Lengo la mtumizi lugha kufanya hivi huwa ni ili kudumisha mtazamo wake van Djik (2006a). Wazungumzaji hutumia mkakati huu kama usawiri chanya wa uhalalishaji wa kibinafsi na usawiri hasi wa wengine. Katika utathmini wa mazungumzo ya wazulufu kuhusu ujinsia, mkakati huu ulijitokeza bayana

Tunukuzi kutoka Kikundi Kiini katika mojawapo ya Shule: Mwenyewe sina lolote baya kwa mavajo **lakini** jo si ni ushamba.

Katika nukuu hii, mzulufu mhusika anadai kwanza kuwa yeye hana lolote au hisia zozote hasi kwa walio bikira. Huu ni usemi chanya ambao unatekeleza jukumu la kimazungumzo la kudumisha tahayuri. Ukinai unajidhihirisha kwa ambavyo baada ya kauli hiyo, msemaji anafuatiliza mazungumzo na maneno hasi: lakini jo si ni ushamba! Kupitia maneno hayo, msemaji anakoleza mtazamo wake kuwa kwa wazulufu kuwa mabikira ni swala lililopitwa na wakati na kulilinganisha na mja kuwa mshamba. Kichanganuzi, hizi ni pande mbili za kimazungumzo zinazokinzana na ndipo mkakati wa ukinai unadhihirika. Msemaji kwanza amedai hana lolote baya kwa walio mabikira lakini kwa wakati uo huo anawaona kuwa washamba. Mkakati huu unaungwa mkono na uwepo wa tunukuzi nyingine:

MV001: Kitu iko hii kitu enyewe ni opportunity imejileta hii ndiyo opportunity we ukiiget nice for you. Yaani ukijikuta umejikuta mtu amekuletea. Siku hizi msee aweza kuwa very appealing, attractive na kadhalika, **but** kama hajafinya/ hajaingiwa....that attractiveness is of no use and value.

Katika tunukuzi hii, kuna utumizi wa neno la Kiingereza but. Msemaji kwanza anakubali kuwa anayerejelewa anavutia na kupendeza hali ambayo ni chanya na muhimu miongoni mwa wazulufu. Licha ya hali hiyo chanya, msemaji anaambatanisha na hali hasi ambapo anawadunisha mabikira kwa kudai kuwa huo uzuri wao hauna thamani na kuzidisha kwa kudai kuwa wao ni kujifanya tu. Mkakati huu unakuza upeo wa udharura ambapo mzulufu kheri apoteze ubikira wake na kusalia kutambulika kuwa na uzuri na kuvutia na kwa pamoja ule upeo wa uainishaji unajitokeza.

Mkakati wa urejelezi ya Mamlaka:

Wasemaji wengi hutaja na kurejelea mamlaka ili kuunga mkono tetesi zao. Kawaida mamlaka rejelewa huwa ni mashirika au watu wenye hadhi fulani katika jamii, au ambao ni wataalamu wa kawaida au viongozi wa kimaadili. Mashirika ya kimataifa (kama vile Umoja wa Mataifa), wasomi, waandishi wa habari, kanisa au mahakama ni taasisi za kimamlaka. Wazungumzaji kutegemea mwelekeo wao hurejelea mamlaka tofauti. La kimsingi katika mkakati huu ni kuwa sharti mamlaka rejelewa au tajwa yawe na ukubalifu katika jamii. Ilitambuliwa kuwa wazulufu hurejelea mamlaka ya kibinafsi. Kwa mujibu wa Van Leeuwen (2007) mamlaka ya aina hii hupewa mtu kwa sababu ya hadhi yake au wajibu wake katika jamii au taasisi husika. Mkakati huu ni bayana katika uumbaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu kama ilivyo katika tunukuzi hii:

There is nothing wrong in girls having boyfriends. After all isn't it true that all First Ladies are wives to husbands who are Presidents? In fact wasichana wote yafaa wawe na maboyfies. Till I had a boyfriend, my friends used to tease me for not having one.

Kutokana na tunukuzi hiyo, urejelezi wa "First Lady" unaweka wazi mamlaka ambayo kila mke wa rais huwa nayo. Kimsingi hata huwa ametawazwa jina la heshima kama vile Mama wa Taifa, Her Excellency na kadhalika. Kutokana na mamlaka aliyonayo, huwa ni kivutio kikubwa kwa wengi hivi kwamba, wazulufu wanamtumia kuweza kuhlalisha sababu zao za kutaka kuwa na mahusiano ya kimapenzi. Aidha wanataja rais. Kimsingi rais huwa na mamlaka na usemi katika taifa analoliongoza. Kutokana na hili, huweza kuwa na ushawishi mkuu. Mbali na urejelezi huo, msemaji katika nukuu hii ametumia mkakati wa idadi ambapo amerai kuwa haina budi wasichana wote kuwa na wapenzi. Kwa kuingiza mkakati huu katika mkakati wa mamlaka ni hali ya kushadida kauli zake na kuongeza umuhimu wa wahusika kuwa na wapenzi. Mamlaka haya yana ukuruba sana na mamlaka ya watu mashuhuri ambapo wahusika hufuata na kuiga mifano ya watu wa aina hiyo ama walio na usemi katika jamii. Mama wa taifa ni mtu wa kuigwa kama walivyo wabunge, magavana na wengine walio mashuhuri katika jamii.

Mkakati wa Uainishaji:

Kutokana na saikolojia ya kijamii, watu huwaainisha wengine, kama ilivyo miongoni mwa wazulufu. Mkakati huu ni mahususi hasa wakati wengine wanarejelewa katika swala husika. Uainishaji na kategoria kama walivyodai Bowker & Star (2000), ni migao iliyobuniwa kijamii inayowaweka watu wanaochukuliwa kuwa na sifa sawa. Kategoria hizi ni muhimu katika udumishaji na ukuzaji wa mahusiano ya kijamii. Miongoni wa wazulufu, wahusika wanajainisha na kuwaainisha wenzao kama makundi shindani kutokana na mitazamo na imani zao. Kwa mujibu huu na kama walivyogundua Hannan, Polos, & Carroll (2007) na Navis & Glynn (2010) katika utafiti wao wa taasisi za mauzo, makundi au kategoria, huibuka na uanachama hubadilika kulingana na matarajio na mpito wa wakati pamoja na hali iliyopo. Baadhi hudumu ilhali mengine hupotea kabisa hali ambayo inaambatana na walivyogundua Durand & Paoella (2013) pamoja na Kennedy & Fiss (2013) katika utafiti wao wa makundi ya mauzo na bidhaa.

Wasomi wa maswala ya kategoria wameshikilia kuwa lugha inayotumiwa kurejelea kategoria fulani huakisi kategoria hiyo na kuisitiza umuhimu wa maneno tumikizi (Kahl & Grodal, 2016). Kwa mujibu wa utafiti huu, ilibainika kuwa kuna maneno mahususi ambayo wazulufu hutumia kuweka wazi migao baina yao. Maneno ya kuwadharau wasio mabikira (fisi, poko, mshamba, fala, used paper, mtaro n.k) yanaweka wazi ubayana wa sisi na wao kwa ambavyo walio mabikira wanasawiriwa au kujisawiri kama maholy jo, pasta, bishop, mtakatifu, mama kanisa, hail holy Mary mother of God n.k. Utafiti huu unarai kuwa pasi kuelewa jinsi uainishaji huu (sisi na wao) unavyojitokeza miongoni mwa wazulufu na kuwa na umuhimu au maana miongoni mwao, haiwezekani kueleweka jinsi ugavi huu unakuwa muhimu na wenye wiano na matendo yao.

Huo ndio mchango mkuu wa mkakati huu ambapo wazulufu wameweka wazi mgao wa “sisi” na “wao” katika mazungumzo yao kuhusu ujinsia. Ni muhimu kutaja kuwa hii ni hatua muhimu ya utambulisho ambapo katika miaka ya wazulufu utambulisho ni swala muhimu. Walio mabikira wanawaona wenzao waliopoteza ubikira kama watovu wa maadili kwa kuisitiza wema na maadili yao na sababu za wao kuenziwa katika jamii huku wakiweka kwenye uwazi utovu wa kimaadili wa wenzao na hivyo basi kutokuwa na sababu zozote za wao kuenziwa katika jamii. Hata hivyo, waliopoteza ubikira wao wanajitambulisha kama watu waliopevuka (wajuzi, maexpert, mapro, mtu kusema, mswa n.k) na kwa kufanya hivyo wanasisitiza sifa za ujuzi na weledi wao wa kimaisha na kudunisha wenzao kwa kuwasawiri kama wasiojuwa na ndiposa wanawaita mafala, walalia masakio na washamba n.k. Ni katika uainishaji wa aina hii ambapo mijadala dhahiri huibuka kila upande ukijaribu kutetea msimamo wake. Pia kupitia uainishaji wa aina hii, usawiri na uelewa wa taswira za kiakili za kila kundi kuhusu ujinsia zinabainika

Mkakati wa kitasfida:

Tasfida ni mkakati wa kisemantiki wa kimazungumzo unaolenga kupunguza makali, kuepusha uzuaji wa hisia hasi na maoni mabaya kuhusu swala husika. Kimsingi ni utumizi wa neno au kirai cha maneno ambacho kinakubalika zaidi mahali pa neno au kirai ambacho kinachukuliwa kuwa cha kuudhi kimazungumzo au kisichopendeza kwa mpokezi (Gomaa & Shi, 2012). Baadhi ya watafiti wanadai kuwa tasfida ni sehemu muhimu ya lugha na imekita mizizi sana kiasi cha kutumika kila siku hata pasi matarajio. Aidha uhitaji wa tasfida unatokana na msukumo wa kijamii na kihisia kwa ambavyo hufanikisha mazungumzo juu ya maswala nyeti katika jamii ujinsia ukiwemo (Linfoot-Ham, 2005); (Warren, 1992).

Makala haya yanachukulia kuwa tasfida kama mkakati wa lugha ni sehemu muhimu ya itikadi na itikadi huanza kwa kutaja au kujinaisha. Katika utafiti wa jinsi wazulufu wanavyoomba ujinsia wao, ilibainika kuwa uumbaji wao umeshenehi tasfida nyingi kuanzia urejelezi wa sehemu, urembo na utanashati, ubikira na hali ya kutokuwa bikira. Kwa mujibu wa makala haya, tasfida kama mkakati wa kimazungumzo miongoni mwa wazulufu inaelekea hutimiza lengo la unyenyekevu kwa kutumia maneno yanayokubalika kijamii baadala ya maneno wazi ambayo kijamii huenda yaibue hisia za utovu wa nidhamu za kimazungumzo. Tasfida ni mkakati bayana wa unyenyekevu na wa kiitikadi kama alivyodai van Djik (2011) wa kusitiri ukweli na hupunguza aibu za kijamii ili kumkinga mzulufu. Hali hii inafikiwa kupitia utumizi wa maneno yasiyo na makali na maneno yasiyo dhahiri au yakini.

Utafiti wa makala haya ulitambulisha kuwa ujinsia miongoni mwa wazulufu ni uwanja mmojawapo ambapo utumizi wa tasfida umekita mizizi. Hali hii inatokana na mahitaji ya wazulufu ya kutaka kujitambulisha kama kundi bayana na kuficha ukweli kupitia tasfida. Kutokana na tasfida zilizobainika, ni bayana kuwa wazulufu wa jinsia tofauti watakuwa na tofauti za tasfida ambazo zinaakisi ujinashaji wa lugha kama sifa mojawapo ya tasfida. Wavulana wana tasfida zao ilhali wasichana wana tasfida zao. Kwa pamoja hurejelea hali mbali mbali zinazohusiana na ujinsia kwa maneno tofauti.

Maneno wayatumiayo wazulufu kitasfida yanaashiria unyumbufu wa lugha swala ambalo ni muhimu katika kuashira uhai wa lugha. Mbali na hayo sifa ya ubadilifu wa maneno ni bayana. Ubadilifu wa maneno kimsingi ni namna mwafaka ya kupunguza makali ya maneno yanayochukuliwa kuwa makali na ya kuudhi katika muktadha fulani. Katika utafiti huu, mkutadha wa kimazungumzo ulikuwa ni mazungumzo kuhusu ujinsia miongoni mwa wazulufu. Kijamii maswala yanayozungumziwa mengine ni mwiko na hivyo basi wazulufu hawana budi kuibuka na namna yao mahususi ya kuyazungumzia. Ili kutimiza hili, wanatumia tasfida ambapo tasfida tumikizi zinatimiza uhitaji wa hamu ya kuepuka maneno miiko yanayoweza kuathiri kaida za kijamii na kuafiki masharti ya mazungumzo nyenyekevu. Tasfida chanya zinakuza na kufanya kirejelewa kupata hadhi na kuwa muhimu zaidi kuliko kilivyo. Kutokana na utafiti huu, inabainika kuwa tasfida chanya zinashirikisha majina chanya yanayokuza nafsi na hadhi ya wahusika. Mbali na hayo, baadhi yazo zinaakisi uwili wa kimazungumzo/ urejeleaji. Tasfida hasi hushusha hadhi. Kimsingi hufidia au kusawazisha ukali wa maneno ya kimwiko na kuondoa katika mazungumzo yote ambayo watumizi lugha hawapendi au hawangetaka kuzungumzia moja kwa moja.

Kutokana na maelezo hayo, lengo kuu la utumizi wa tasfida katika mazungumzo ya wazulufu ni kuafikia unyenyekevu. Kama walivyodai wataalamu wa kimazungumzo, unyenyekevu huwa na nafasi muhimu katika mawasiliano ya kibinadamu swala ambalo ni dhahiri katika mazungumzo ya wazulufu. Ni muhimu kwa ambavyo hudumisha mawasiliano na kutawala tabia za kimazungumzo baina ya wahusika kwa kuwashinikiza kuzingatia hisia za wengine. Uzingatiifu huu huzua ngazi za maridhiano na kuimarisha mahusiano na mawasiliano ya kibinadamu. Mkakati huu wa kitasfida umeweka wazi jinsi wazulufu wanavyoridhia kuwasiliana miongoni mwa. Tasfida husika zinatumika kuhakikisha unyenyekevu wa kimazungumzo kuwili. Yaani namna chanya inayoelekeza katika udumishaji wa tahayuri na staha ya kijamii ya washiriki na namna hasi inayohusishwa na uhuru wa kimatendo na uhuru kutokana na masharti katika mawasiliano. Ugunduzi huu umeambatana na maelezo ya nadharia ya tahayuri, iliyoasisiwa na Goffman (2005). Katika nadharia hiyo kama ilivyotambuliwa katika utafiti huu, dhana ya tahayuri inahusishwa na tahayuri ya kibinafsi ambayo washiriki katika muktadha wa kimazungumzo wanajizolea. Kwa mujibu wa uwili wa unyenyekevu, tahayuri hujidhihirisha kuwili: tahayuri chanya inayotambulishwa na haja ya mtu kutazamwa kichanya katika muktadha wa kijamii na tahayuri hasi inayohusishwa na haja ya mshiriki kutofungwa na masharti. Yaani kuwa huru. Tasfida, hutekeleza yote haya: kwanza katika kutimiza uhitaji wa muzungumzaji wa kupunguza makali na uwezekano wa kuwepo mgogoro wa kijamii /ukosefu wa mapatano baina ya wanajamii unaoweza kushusha hadhi ya muzungumzaji na pili huweka dhahiri namna ya kupunguza tishio la mshiriki katika mazungumzo kutawala mazungumzo.

Mkakati wa Kistiari:

Utumizi wa sitiari ni uhalisia wa maisha ya kijamii hususan baina ya vijana (Underhill, 2010). Sitiari ni kauli ya kufafanua hali/kitu kwa sifa zake na kwa njia fiche. Humfaidi mtumizi lugha katika kuelewa kitu/hali moja kwa misingi ya kitu kingine. Huumba na kuunda mtazamo wa mtumizi lugha pamoja na ulewa na hivyo kusababisha muundo msingi ambao kwao tajiriba zake hufasirika na kupewa maana. Ni mbinu ya lugha inayozua uhusiano usio wa moja kwa moja baina ya vitu, watu, na hali mbali mbali maishani (Underhill, 2010). Hudhihirisha uwezo wa lugha kama swala ambalo halibani bali humwezesha mtumizi lugha kuumba, kuumbua na kuumba tena dhana mbali mbali. Mintarafu ya maelezo haya, ufasiri wa ujinsia miongoni mwa wazulufu inabainika huathiriwa na sitiari wazitumiazo na hivyo kuaathiri maamuzi yao kuhusu ujinsia. Kwa kuangazia leksia zilizoibuka katika uwasilishi wa ujinsia miongoni mwa wazulufu, mkakati wa sitiari ni bayana. Kujamiana baina ya wazulufu kunawakilishwa na sitiari pana ya utumikizi wa kitu kwa ajili ya manufaa na uanisi wa ujinsia.

Kutokana na utafiti, maneno mengi yaliyotumika na wazulufu ni ya kisitiari yanayokuzwa na kuimarishwa na ule mkakati wa kitasfida. Wazulufu wanaporejelea sehemu zao za ujinsia, wanatumia sitiari kama vile Fimbo ya Nyayo, transfoma, kalamu, support document, milango, kitabu, katiba na kadhalika. Sitiari hizi zinaonyesha msisitizo wa wazulufu katika utumizi, utenda kazi na kazi ya kifaa mahususi. Kwa uwepo wa maneno hayo, sehemu za mwili wa wazulufu na swala nzima la kujamiana linaakilishwa kwa misingi ya kifaa, matumizi na manufaa yacho badala ya sifa nyingine kama vile uzuri.

Kwanza sitiari hii ya kifaa inamsawiri wazulufu kama chombo cha kutumiwa. Kwa msingi wa maneno yanayozua sitiari hii utekelezaji wa matendo ya ujinsia na utumikizi wa vifaa husika na rejelewa unakuzwa zaidi ya tathmini za kijamii na kimaadili za wazulufu binafsi katika swala nzima la ujinsia wake. Leksia hizi zinabainisha na kukoleza umuhimu wa kimatumizi wa kifaa husika. Sitiari hizi ni muhimu katika kuelewa ulimwengu wa ujinsia wa wazulufu kwa ambavyo zina sifa mahususi; sifa ambazo zinaweka wazi kwanza, tofauti za kijinsia baina ya wazulufu, kubaini nani mwenye mamlaka na kukuza utenda kazi wa ujinsia. Sitiari hizi zinakuza dhana ya mvulana kumtawala

msichana na kushadidia athari hasi kwa nguvu ya ujinsia wa mzulufu msichana, ufanywaji chombo na kutawaliwa. Kwa wazulufu wavulana, dhakari imerejelewa kisitiari kwa vifaa ambavyo vina uwezo mkubwa. Ni kama zana za kivita. Bali na haya ni ithibati ya ubabe dume wa wavulana na pia jinsi hata wao wanavyoweza kuwa chombo cha kutumiwa.

Kuna sitiari pana inayohusiana na vyakula. Sitiari hii bali na kukuza mkakati wa kitasfida, inaweka wazi kuwa wasichana ni watu ambao kwao wavulana wanafaa kufaidi. Wao ni vyakula vya kuliwa na wavulana. Kwa mujibu huu, wao ni washiriki tendwa ilhali wavulana ni washiriki tendi. Hali hii inaambatana na mtazamo wa kitamaduni ambapo wavulana wanashinikizwa kuwa tendi hali inayojidhihirisha hata katika maneno mengine kama vile striker na mlaji na sitiari zinazorejelea vifaa. Kwa mujibu wa chakula, chakula kinatumika kama sitiari onekevu kuashiria tendo la kujamiana kupitia tendo la “kula” neno ambalo pia ni la kitasfida. Kula huku kunazua dhana ya raha. Vyakula rejelewa vinaashiria ashiki na unyegereshi pamoja na utamanifu (halua, sharubati, lips nyanya), majaribu au ushawishi na uamshaji wa hisia pamoja na utamilifu na ukamilifu wa ulaji.

Kwa mujibu wa wazulufu, chakula kinahusishwa na ngono kwa ambavyo, chakula pamoja na kushiriki ngono ni “bidhaa” zilizo muhimu kwa ajili ya maisha na undelezi wa kizazi. Inabainika kuwa sitiari hii ya chakula inahusishwa zaidi na wasichana kutokana na hali duni wanayopewa. Wao ni vyakula vya wavulana bali na kuhusishwa na jukumu lao kitamaduni la ulezi (Parasecoli, 2007). Ingawa kumeibuka wasichana wasio wa kuaminika, kimsingi chakula kinachoandaliwa na binti hukubalika na huaminika zaidi. Uelewa wa sitiari hii kwa mkabala huu, unakuza mgao wa majukumu kitamaduni na kukoleza nafasi ya jinsia ya kike katika jamii. Zaidi ya hayo, miongoni mwa wazulufu, chakula kinamithilishwa na ujinsia na hivyo basi chaweza kuwa hatari kikiwa mikononi mwa mhusika asiyeaminika hali ambayo inaafikiana na ugunduzi wa Olsen & Gould (2008).

Bali na hayo, wazulufu wanahusisha na kulinganisha ujinsia na chakula kiisimu ambapo bidhaa za vyakula vinalinganishwa na sehemu za mwili pamoja na kuashiria hamu, ashiki, tamaa, kiu na njaa ya kujamiana kama ilivyo kwa ulaji. Wazulufu kwa msingi wa taswira hii wanabainisha kuwa kujamiana ni swala ambalo kimsingi linafaa kuzua na kuwa la raha. Udokezi wa ladha na mguso unashadidia hali hii ambapo baina ya wazulufu, kujamiana hakuna budi kuvutia hisi. Haina budi kuwa na ladha nzuri “sweet life”. Ingawa yaweza kuashiria kuwa wazulufu walioshiriki ngono wameshushwa hadhi na kuwa chakula au kuwa chombo au kifaa, dhana nyingine ni kuwa chakula, halua, nyanya, matunda, miwa na ndizi ni vyakula tamu na kuvila kunafaa kuzua raha ya aina yake kutokana na utamu wavyo na vivyo hivyo kujamiana kunafaa kuibua raha. Wazulufu kwa mkabala huu, inaeleweka kwa nini wanachukuliwa kama kizazi hatarishi. Wanaangazia zaidi raha na utamu wa ujinsia na kushusha nafasi ya madhara yanayoweza kutokea kutokana na vitendo vyao vya kiujinsia.

Sitiari hii ya chakula pamoja na tasfida ya ulaji inakuza hali ya kukawaidisha vitendo vya wazulufu. Sehemu za siri za wazulufu kwa kutumia sitiari ya chakula hazifungwi katika usiri na ufiche baina ya wazulufu. Dhana hii ya kufanya swala la ujinsia pamoja na kushiriki ngono kuwa la kawaida kunaungwa mkono na sitiari ya mlango ambao kufunga na kufungua mlango ni mkakati wa wazulufu wa kuratibisha tabia zao za kiujinsia, kuumba kama swala la kawaida na la kila siku hususan swala kuu la kuvunja ubikira. Kifaa ni cha kutumiwa na chakula ni cha kuliwa.

Utumizi wa sitiari hii unaashiria kuwa kwa wazulufu, swala la ujinsia, kujamiana na marafiki wapenzi hi hali ya kawaida miongoni mwao ambapo washiriki wanaweza kubadilisha wapenzi kama chakula, mavazi ama tairi la akiba. Pia sitiari hizi ni za kitumizi na zinatumika kukawaidisha na kihalalisha kujamiana na swala la mzulufu kuwa na wapenzi zaidi ya mmoja. Mtazamo huu unakuzwa na kutaka kuonyesha jinsi ni hali isiyo ya kawaida kwa mwanafunzi kuwa na sare seti mmoja au mtu kuwa na jozi moja tu la viatu au hata dereva kuendesha gari bila tairi la akiba. Hali hii inashadidiwa na dhana pana ya mja anayeshiriki chakula aina moja tu na kuna uwezekano wa yeye kuchoshwa na chakula hicho au hata kupatwa na utapia mlo.

Sitiari hiyo ya chakula miongoni mwa wazulufu pia inatosheleza kigezo cha sitiari bora ya chakula kama kibatala cha ujinsia. Imebainika kuwa kama alivyobaini Crumpacker (2006), sitiari nzuri sharti ibebe sifa za kiumbo zinazolingana na sehemu ya mwili au tendo linalorejelwa (kujamiana). Kwa kurejelea vyakula vyote vilivyotajwa, sifa hizo ni bayana hususan kwa misingi ya umbo, ugumu na uthabiti wa sehemu rejelewa (Parasecoli, 2007). Baina ya wazulufu vyakula vilivyothabiti na virefu kama vile muwa na ndizi vinatumika kisitiari kuwasilisha dhakari ilhali matunda yenye uoevu yanatumia kurejelea uke. Ufafanuzi huu waweza kutumiwa kuamsha haja ya wasichana kujamini na kuchukua mamlaka yao kwa ambavyo, utumizi wa vyakula hivyo unawasawiri wasichana kama amali ya kipekee na inayokubalika ya kutosheleza ashiki za wavulana (Olsen & Gould, 2008).

Dhana ya raha katika kujamina inakuzwa na maelezo ya jinsi ya kula vyakula kama vile halua, ndizi na muwa. Kimsingi vyakula hivi huliwa baada ya kuambuliwa. Kula vyakula hivi pamoja na karatasi na maganda yake si kawaida. Uhalisia huu unakoleza kauli ya kuwa wazulufu wanapendelea tabia hatarishi. Uteuzi na utumizi wa sitiari hii unabainisha na kusisitiza mtazamo wao wa jinsi kujamiana kunafaa kuwa tendo la kuzua furaha na raha kwa kushiriki tendo hili kwa kutumia kingi ni hali isiyo ya kawaida. Dhahiri sitiari kama hizi zinaweza kuimarisha mtazamo na upeo wa kuanisi na kuhalalisha ngono za mapema na baina ya wapenzi wengi kama swala la kawaida katika ukuzaji wa utambulisho wao wa ujinsia.

Mkakati huu wa kisitiari umepiga hatua na kuonyesha jinsi wazulufu kama kundi mahususi katika jamii hutumia lugha kijamii na kimuktadha kuwasilisha ujinsia wao. Utumizi wa sitiari ni sifa kuu katika uwasilishaji wa ujinsia miongoni mwa wazulufu. Sitiari ibuka zinakoleza uwezo wa lugha na unyumbufu wake katika utekelezaji wa shughuli mbali mbali za mwanadamu. Wazulufu wanatumia lugha kibunifu kusawiri uelewa na kuumba ujinsia wao kama kundi maalum katika jamii. Wazulufu katika taasisi za elimu zilizoshirikishwa katika utafiti wanatumia mkakati wa kisitiari kuhalalisha ujinsia na matendo yao yanayotokana na mahusiano yao ya ujinsia. Pia wanatumia mkakati huo kwa kukuza sitiari mahususi zinazokuza na kuimarisha amali yao ya lugha pamoja na kukuza na kuendeleza umoja na uwanachama wao kama wazulufu.

Sitiari ya vifaa na chakula imebainisha kuwa miongoni mwa wazulufu, haitumiki tu kuashiria tofauti za kijinsia bali pia yaweza kutumika kuashiria sifa mbali mbali za ujinsia. Kwa kutumia zana za kivita, wavulana wanasawiriwa kama wahusika wanaoweza kusababisha maafa na au pia kulinda na ni wahusika hai/tendi ilhali wazulufu wasichana ni waathiriwa wa uharibifu au maafa ya wavulana hivi kwamba wao ni hoi na wapo kwa minajili ya mantufaa ya wavulana. Uhalisia wa uwepo wapenzi zaidi ya mmoja baina ya wazulufu ni swala la kawaida kama iliyobainishwa katika dondo hili:

MV019: As in you sleep with all of them. Kuhave sex. Shuleni tunakula chakula kadhaa. Hotelini the menu is varied. Kwenye buffet unasample na kuonja onja. Cheki si lazima gari iwe na spare wheel?--- Normally hata sisi wanafunzi we just don't have one set of uniform. Nina uhakika hata wewe (pointing at the moderator) you have viatu pair nyingi na huwa unabadilisha upendavyo. Lazima usample madem kadhaa. Ama ni vipi?

Wazulufu hawaegemei tu mkabala wa matokeo hasi ya ujinsia bali pia wanaegemea mkabala wa uanisi unaoibushwa na mahusiano ya ujinsia miongoni mwao. Basi licha ya juhudi za wazazi kutaka kubana uwepo wa uanisi wa kingono, sitiari zinazobuka kwa wazulufu zinaonyesha kuwa wao kama kundi la wanajamii wanafahamu jukumu la utashi wa kujamiana.

Mkakati wa Kitakwimu:

Kwa mujibu wa mkakati huu, ushahidi mkubwa katika mazungumzo huwa ni kwa ajili ya kukuza kuaminika kwa kismwacho kupitia takwimu au utumizi wa idadi na asilimia zinazoashiria utoupendeleu. Nambari na takwimu kimsingi ndio namna bayana zaidi za kuashiria kishawishi uhalali wa swala fulani. Katika mazungumzo ya wazulufu kuhusu ujinsia, ilibainika kuwa wazulufu hutumia mkakati huu kwa kurejelea idadi kamilifu na idadi zisizo kamilifu. Kwa upande wa idadi kamilifu, ilibainika kuna matumizi ya asilimia kama inavyojitokeza katika nukuu hii: Si hali ya kujivunia kuwa bikira. Singependa. Huna lolote linalokujumuisha na wenzako..... wanafunzi wa umri wako, asilimia 90 na kwenda juu, wakati wa sasa.....

Kwa upande wa idadi zisizo bayana kuna utumizi wa maneno jumlishi kama inavyobainika katika nukuu hii:

MV013: According to situation vile iko kuget dem vajo inakuwa ni ngori today everyone is doing it. Its the in-thing.

MS020: In my opinion it is so normal with high schoolers wote tumeharibika and you see, maboi unaidemand sana.

Kama ilivyo katika tunukuzi hizo, wazulufu wahusika wanatumia mkakati huu kujaribu kahalalisha mtazamo wao. Kwa ambavyo jamii imewakita katika mipaka ya kiumri ili kuweza kujamiana, kwa unynyekevu wao wanakinzana na jamii kupitia mkakati huu. Ni rahisi kwa mtumizi lugha kusawiri picha ya kila mtu anafanya hivi na vile na hivyo basi inakuwa kama ndiyo hali ya kawaida. Wale ambao hawapo katika kundi lile wanachukuliwa kama wanaoasi. Asilimia 90 ni takwimu ya juu ambayo ikitajwa inaweza kuaminika na kukubalika kwa wepesi zaidi na hivyo basi kuhalalisha matendo ya wazulufu. Kwa kutumia idadi isiyobainifu, wazulufu wanakuza uwezo wao wa kuyafanya matendo yao kuwa ya kawaida na kukubalika. Idadi isiyobainifu kiisimu ni idadi amabyo mhusika mtumizi hawezi kuajibishwa. Ni idadi inayoweza kuuliziwa maswali na kupata jawabu. Wazulufu wanaposema "everyone" si bayana

ni kina nani wanaorejelewa kama wote. Kwa kufanya hivi, wazulufu hawawezi kuwajibishwa kwa walilolisema. Hata hivyo, umuhimu mkuu wa mkakati huu ni kuhalalisha na kufanya swala fulani kuwa la kawaida.

Mkakati wa kupiga chuku:

Kupiga chuku ni mkakati wa kisemantiki wa kukuza maana. Kwa mujibu huu na kulingana na mtazamo mpana wa mazungumzo ya wazulufu kuhusu ujinsia, tukio la kujisawiri kichanya na kuwasawiri wengine kihasi ni bayana. Upigaji chuku huu hata hivyo katika mazungumzo ya wazulufu umekolezwa kwa sitiari mahususi. Kwa mujibu wa Van Leeuwen (2007) hali hii hujitokeza kwa misingi ya mamlaka, utathmini wa kimaadili, uhalalishaji na mithopoea. Utumizi wa mamlaka kama upigaji chuku kama inavyojitokeza katika utafiti huu, ni kuwa uhalalishaji wa matendo ya wazulufu unaafikiwa kupitia watu mashuhuri ambao wana ushawishi mkuu katika jamii.

MS003C: For me naona kuwa single ni ujinga sometimes coz kuwa single ni kujikazia maisha na hiyo si poa lazima uexperience love. There is nothing wrong in girls having boyfriends. After all isn't it true that all First Ladies are wives to husbands who are Presidents?

Katika nukuu hiyo, dhana ya kupiga chuku kwa kuwarejelea wake wa maraisi ni bayana. Kupiga chuku huku kunaimarishwa zaidi na utumizi wa swali. Ni bayana kuwa kila "First Lady huwa ni mke wa rais. Basi kwa kutumia mtu mashuhuri hivi, ni namna ya wazulufu kuazimu kuonyesha umuhimu wao katika jamii, kuhalalisha matendo yao kama wanajamii na kujiondolea lawama linaloweza kutokana na matendo yao. Kulingana na kategoria ya msingi wa utathmini wa kimaadili, kuna urejelezi wa maadili mahususi katika jamii. Uhalalishaji kulingana na utafiti huu ni ngazi ya wazulufu ya kurejelea malengo, majukumu na kazi za kidesturi zilizotaasisishwa na kwa ujuzi ambao jamii imeumba ili kujitoshesha na uidhibati wa kitambuzi ambao upo au umejaribiwa katika desturi nyingine. Ugunduzi huu unaweka wazi uhalisia wa mithopoea katika mazungumzo ya wazulufu (masimulizi ambayo matokeo yake hutunuku tabia fulani kama tabia zinazokubalika na zinazopendeka na nyingine kukataliwa kama zisizokubalika).

Hitimisho:-

Uamilifu wa mikakati ya uzungumzi unaashiria uhalisia wa ujinsia baina ya wazulufu ambapo kuna mwelekeo mpana katika utenda au uamilifu wa ujinsia, ubidhaaishaji, utawala wa kimamlaka baina ya wazulufu kwa misingi ya ujinsia wao. Kwa kuhalalisha matendo na tabia zao za ujinsia kupitia mikakati mbali mbali ya uzungumzi, wazulufu wanauona ujinsia wao, tabia na matendo ibuka kama swala la kawaida lililo muhimu katika utambulisho na ukuaji wao. Ithibati ya matokeo katika utafiti huu yaelekeza katika utambuzi kuwa lugha na sifa za lugha ya wazulufu ni amali muhimu katika kufumbua uelewa wa ujinsia miongoni mwa wazulufu kiisimu. Ufumbuzi huu waweza kuchangia kichanya kwa wanaohusika na ushauri na unasahi wa wazulufu hivi kwamba mashauri yao yaweza kuegemezwa kwa fasiri na matokeo ya tafiti zinaohusiana na wazulufu. Washauri hawa waweza kuelekezwa namna ya kutathmini na kutumia uelewa wa wazulufu wa ujinsia miongoni mwao kuimarisha mafunzo yao.

Marejeleo:-

1. Bowker, G. C., & Star, S. L. (2000). *Sorting things out*. Cambridge, MA: The MIT Press.
2. Crumppacker, B. (2006). *The Sex Life of Food: When Body and Soul Meet to Eat*. New York: St. Martin's Griffin.
3. Durand, R., & Paoletta, L. (2013). Category stretching: Reorienting research on categories in strategy, entrepreneurship, and organization theory. *Journal of Management Studies* 50 (6), 1100-1123.
4. Fairclough, N. (2001). *Critical Discourse Analysis as a Method in Social Science Research*. Kwenye R. Wodak, & Meyer, M. *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage.
5. Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.
6. Goffman, E. (2005). *Interaction Ritual: Essays in Face to Face Behavior* (rev Ed). New Brunswick USA and London UK: AldineTransaction.
7. Gomaa, Y. A., & Shi, Y. (2012). *The Linguistics of Euphemism: A Diachronic Study of Euphemism Formation*. University of Florida, USA. Florida: University of Florida, USA.
8. Halliday, M. A. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.
9. Hannan, M. T., Polos, L., & Carroll, G. R. (2007). *Logics of organization theory: Audiences codes and ecologies*. Oxford: Princeton University Press.
10. Izugbara, C. (2005). *The socio-cultural context of adolescents' notions of sex and sexuality in rural south-eastern Nigeria*,. *Sexualities*, vol. 8, no. 5, 600-617.

11. Kahl, S. J., & Grodal, S. (2016). Discursive strategies and radical technological change: Multi level discourse analysis of the early computer (1947-1958). *Strategic Management Journal*, 37(1), , 149-166.
12. Kennedy, M. T., & Fiss, P. C. (2013). An ontological turn in categories research: From standards of legitimacy to evidence of actuality . *Journal of Management Studies* 50 (6), 1138-1154.
13. KNBS. (August Friday, 2011). knbs.or.ke. Imechukuliwa toka datarequest@knbs.or.ke: <http://www.prb.org/Publications/Articles/2008/kenya.aspx>
14. Linfoot-Ham, K. (2005). *The Linguistics of Euphemism: A Diachronic Study of Euphemism Formation*. Florida: University of Florida, USA.
15. Massamba, D. P. (2009). *Kamusi ya Isimu na Lugha; Falsafa ya Lugha*. Dar es Salaam: TUKI.
16. Navis, C., & Glynn, M. A. (2010). How new market categories emerge: Temporal dynamics of legitimacy, identity, and entrepreneurship in satellite radio, 1990-2005. . *Administrative Science Quarterly* 55 (3), 439- 471.
17. Ogechi, N. (2005). The Language of Sex and HIV/AIDS Among. *Stichpoben.Wiener Zeitschrift fur Kritische Aftikastudien*, 9 (5), 123-149.
18. Olsen, B., & Gould, S. (2008). Revelations of cultural consumer love maps in Jamaican dancehall lyrics: An ethnomusicological ethnography. *Consumption, Markets & Culture* 11 (4), 229- 257.
19. Parasecoli, F. (2007). Bootylicious: Food and the Female Body in Contemporary Black Pop Culture. . *Women's Studies Quarterly* 35 (1/2), 110- 125.
20. Rice, F. (2001). *Human Development*. Upper Saddle River: NJ7 Prentice Hall.
21. Underhill, J. (2010). *Creating Worldviews: Metaphor, Ideology and Language*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
22. Van Dijk, T. A. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*, 359-383.
23. Van Dijk, T. A. (2011). *Discourse Studies. A Multidisciplinary Introduction 2nd Ed*. London: Sage.
24. Van Dijk, T. A. (January 2006a). *Discourse in Society*. Imechukuliwa toka Website of Teun A. van Dijk: <http://www.discourses.org/OldArticles/Discourse%20and%20manipulation.pdf>
25. Van Dijk, T. (April Friday, 2005). About van Dijk: *Discourse in Society*. Kutoka van Dijk: <http://www.discourses.org/OldArticles/Politics,%20Ideology%20and%20Discourse.pdf>
26. Van Dijk, T. A. (2006). Ideology and Discourse Analysis. *Journal of Political Ideologies* 11, 115-140.
27. Van Dijk, T. A. (2011). *Discourse and Society*. Imechukuliwa toka Website of Teun A. van Dijk: <http://www.discourses.org/OldArticles/Discourse%20and%20Ideology.pdf>
28. Van-Dijk, T. A. (1993). *Principles of Critical Discourse Analysis*. *Discourse and Society* 4 (2), 249-283.
29. Van Leeuwen, T. (2007). Legitimation in Discourse and Communication. *Discourse and Communication* 1(1), 91-112.
30. Ward, L. (2004). And TV Makes three: Comparing Contributions of Parents, Peers and the Media to Sexual Socialization, In A. Merriwether, & L. M Ward (Eds), *From Attitudes to Behaviour: Exploring the Dynamics of Sexual Socialization*. Baltimore: MD.
31. Warren, B. (1992). What Euphemism Tell Us About the Interpretation of Words. *StudiaLinguistica: A Journal of General Linguistics* 46 (2), 128-172.
32. Weinstein, E., & Rosen, E. (1991). The Development of Adolescent Sexual Intimacy: Implications for Counselling. *Journal of Adolescence*, 26, 331- 340.
33. WHO. (2011). *Youth and Health Risks*. Geneva: WHO.
34. Wodak, R. (2007). Language in Ideology. *Journal of Language and Politics* 6 (1), 1-6.
35. York: Routledge.